

KÉT SZELET SZALONNA.

EGY-EGY ezerkoronás szomorkodik mindkettőnk zsebében, este van, meglehetősen bentjárunk novemberben s egész délutános csavargásból ballagunk a Váci-úton hazafelé. Ezt a két ezerkoronást úgy szántuk el, hogy szalonnát veszünk rajta estére Zsámbokynál, a hentesnél, szépen megvacsorázunk s a többit majd meglátjuk holnap. Nincsen ebben semmi tragédia, nem is vagyunk ilyen hangulatban. Azt mondhatom inkább, hogy jókedvünk van. Délután agyoncsavarogtuk a fél várost, megnézegettük a Rákóczi-út kirakatait s megállapítottuk, hogy sok jó holmit lehetne venni errefelé, ha az embernek pénze lenne. Teszem azt, valami jó báránybőrrel bélelt télikabátot, esetleg szöges bakancsot a téli locs-pocsra, valami rendes sportsapkát — egyáltalában nagyon szépen be lehetne rendezkedni, hiánytalan ruhátár és hiánytalan szobaberendezés is kitellenék ebből az utcából egészen tisztességesen. De nem fájdult meg a szívünk, mert nem sok polgári nosztalgia szorult belénk, meg aztán nem voltunk nős emberek s a szabadság felelőtlenségében, tisztességszólván, köptünk minden fájdalomra. Ha nős az ember, persze másként alakul minden, mert az asszony: otthon s azt az ember, még a legrugaszkodottabb csavargó is, szíve őszinte vágya szerint szeretné úgy tartani, mint a madarat, kipárnázni az élete oldalait, hogy a gyenge kis húsát ne törje minden szire-szóra a hétfő, a kedd, vagy a szerda, de hát spongyát rá, mint mondani szokás, annál is inkább, mert a lelkünk hajlékony és rugalmas, mint a fiatal fűzfavessző s dacára annak, hogy Gyopárnak, a társamnak, jobb lapockapúpja van, úgy bánunk a nővel, mint a kesztyűvel: vagy egyáltalán nem, vagy csak átmenetileg viseljük. Lehet, hogy pózolni is egy keveset s alapjában sokkal lágyabbak vagyunk, mint amilyennek mutatjuk magunkat s valami szép és biztos otthonért esetleg Konstantinápolyig is elgyalogolnánk, de hát ez más lapra tartozik. Külsőre mindenestre, igen hetyke legények vagyunk, a kezünk hamar jár és a nőkre cserregve csücsörítünk, mint a szarka vagy méginkább: mint a rigó.

Nos, hát jókedvünk van, megyünk hazafelé s összevágó léptekkel vágjuk a flasztert, csak úgy énekel. Délután köd volt, most nyirkos végig a gránitkockasor, a Lehel-piacon megfutamodnak tőlünk a patkányok s az útközépi lámpák sora olyan, mintha villám szaladna végig ezzel a vassal és kazánokkal szegélyezett úton egész Újpestig.

— Cimcom, nyomjad! — mondja Gyopár. Ez a buta szójárása van. Valahol bizonyosan hallotta s mért olyan jól hangzik s olyan asszony-

becéző íze van, hát ráragadt. — Nyomjad csak, Cimcom, mert becsuk a hentes!

Hát nyomjuk, mert ez valóban lényeges kérdés, lévén, hogy az éhezést utáljuk, mint a bűnt. Nem sok jó származott még a fejünkre belőle s már régóta jobban ismerjük a kelleténél. Megnézzük az ezreket: megvannak még s menés közben megbeszéljük, hogy nem paprikásszalonnát veszünk, mert az pácolva van fokhagymával s drágább, hanem egyszerű füstöltszalonnát, az kiadósabb és olcsóbb. Nagyon praktikus emberek vagyunk és kitanultak. Ami a szalonnát illeti:

— És vékonyat, Cimcom — mondja Gyopár — mert a szelet szelet s a falat ugyanannyi abból is, csak alacsonyabb. De ugyanannyiszor szelsz s a szalonnaevésnél a szelés a fontos, azt tudd meg.

Ebben van is valami. Nyomjuk hát a lépést. Felülhetnénk ugyan a villamosok hátsó ütközőjére is, de ez a kis srácok privilégiuma, nekünk méltóságunkon aluli lenne. Hogyne: a pótkocsi kalauza akármikor fejbeverhetne bennünket az ablakon keresztül az ellenőrző-könyvvel. No hiszen! A belét kidöntenék, mert ütést nem tűrünk, a magunkfajtajától még rossz szót se. Érzékeny az ember és tiszta, csavargó a nagy munkanélküliségben, de ember, utálja a tolvajlást, egyáltalán az aljas foglalkozásokat s a szívünk miatt akár máltai lovagok lehetnénk. Hát nem tanácsos hozzánk nyulni. Szívünkben a magunk perrendtartása s magunkkal is, mással is igazságosak vagyunk. Magunk: viseljük a mi sorsunk, de másnak: kuss, a nagyozót lenézzük, a szerényt megbecsüljük: életben, munkában és érzésben tisztességesek vagyunk s emiatt a magunk szemében az elsők: becsületesen emberek.

Nem lehet tagadni, hogy megéheztünk. Alaposan kijártuk magunkat — az urak ugyan sétálást mondanának, de mi nevén nevezzük a gyereket — hát érthető, hogy korog a gyomrunk, bár a két ezres miatt, amely megvan, nem leverő az ügy. Ha, természetesen, egészen vadüres volna a zseb, sokkal éhesebbek lennénk. Épp ezért, mikor meglátjuk, hogy Zsámboky még nyitva van, sőt sok nála a vendég, leállítjuk a tempót, sőt átvágunk a másik félre a mozihoz, hogy megnézzük a képeket. Ott már sokan vannak, belökdösődünk a tömegbe s a ragyogó ívlámpák alatt megnézegetjük a képeket. Mi tagadás, jó lenne bemenni, hanem e percekben nem vagyunk könnyelműek a pénzünkkel, keményen elhátáraztuk, hogy vacsorát veszünk, meg aztán mozijegyre, a legelső sorban is, alighanem kevés lenne az összeg. Ezekből tágulunk s Gyopár meglök:

— Gyerünk Zsámbokyhoz!

Megyünk. Már épp Zsámboky elé érünk, látszanak a kirakatban a gőzölgő, jó meleg húsok, mikor jön Fehér Pista, a házunkban dolgozó asztalossegéd, mellette a házmester leánya, a Borka. Jó lány ez, Isten tartsa meg, segített is néhányszor már rajtunk, csak most szépen ki van öltözve és látszik az arcán, kicsit büszke az asztalossegédre. Mi meg, persze, csavargók vagyunk, akármennyire van is egy halom írásom oda-

haza s Gyopár akármennyire jó bádogos is, ha munka van, a pillanatnyi szituáció nagyon ellenünk dolgozik s nagyon a bokánk körül jár az értékmérő. Evégből Fehér Pista nem is köszön előre, noha kölyök Gyopárhoz. Borka elpirul, Gyopár homlokán felszalad a bőr. De azért megállni meg kell, egyébként nyomban verekedni kellene.

— Szervusz! Hova mentek?

Ezt Gyopár kérdi, de semmi jó nincs az arcán s ahogy megbillenti a kalapját, van benne valami királyi. A gesztus nagyon hasonlít egy pofonhoz. Nem állja ezt az asztalost. Az megáll kelletlenül. Dob a kabátján. Nevet.

— Moziba megyünk. Elviszem a Borkát moziba egy kicsit.

Ezt olyan telten és fölényesen mondja, mintha a szája pereme élesztős kalácstésztából lenne puffedés után, mert jól tudja, hogy ha minden pénzünk összeraknánk, se moztathatnánk meg Borkát e pillanatban. Ezért elúszik a pillantása felettünk, mint egy fejedelmi tutaj s megkérdi:

— Nem jöttök? Talán még kaphatnátok mellettünk helyet?

Nebet. Gyopár ránéz, kicsit hosszan, aztán két ujjával megsimítja a bajusza helyét, le a szája felé, mint a papok szokták, hogy herceg a tegnapi sörte.

— Mozi? — mondja. Fállábra dől és a púpja mozdul. — Fenét! Semmi kedvem, öcsém, máma a mozira. Únom ezt a heccet s ilyenkor este már bűdös van.

— Hehe, — nevet az asztalos — fene ott egye, ami a bűdöséget illeti — mert választékos is. — Meg különben is a páholyülések fölött gyakorta permeteznek fenyővel. Ötpercenként, ha jól emlékszem...

Szól, hasat ereszt, cigarettát kotor elő s rágyujt. Arca előtt ott ég a láng. Borka piros és közelebb áll hozzá, mint kellene. Gyopár könnyed, mint egy herceg, kegyosztó és fölényes. Micsoda fölénye van! Lemosolyog s a szája valóságos tanulmány. Legyint s cigarettát kotor elő.

— Lehet — mondja, — de még sincs kedvem. — A szeme szelid, mint a bálvány. Megropogtatja a cigarettát. — No, — búcsúzik — eredj csak, de előbb, nézd csak, rágyujtanék, ne dobd el a gyufát!

Benyúl a nadrágzsebébe, kiveszi az ezerkoronást, összesodorja, odatartja a gyufa lángjához, meggyujtja. Az csendes lángra kap, finoman ég, a sok jó zsír csak úgy táplálja. Aztán leüti róla Gyopár az első hamut, odatartja a cigarettájához, rágyujt. Engem elfog a vastag röhögés, — király ez a Gyopár és aranyat ér! — iszonyú jókedvem van s a zsembebe kotrok.

— Megállj — mondom, — el ne dobd azt a papírt, magam is rágyujtanék.

— Siess — vág kétségbeejtő pofát Gyopár, — mert égeti már a körmöm ez a fidibusz!

A vesém remeg a belső nevetéstől, de olyan fölényes gesztussal

gyujtok rá az ezressel, mintha mindig így szoktam volna. Mély slukkot veszünk s úgy köszönünk el :

— No, jóéjszakát !

Mintha autóból köszönnénk vissza. Gyopár még rám szól :

— Ejnye, törd be a cipőfűződet ! Lóg.

Harsogva nevetünk, ahogy befordulunk s egymás vállát veregetjük. Az asztalos ott áll s olyan az arca, mint aki savanyúkáposztával rontotta el a hasát névnapjára. A pincénk ajtaját belökjük, csaknem úgy gurulunk le.

— Fiskális ! — kiabálom odalent torkomszakadtából. — Fiskális ! — Mert ez a szavam, ha iszonyú jókedvem van, ezt kiabálom, mert az *i*-k olyan nagyon jól visítanak, aztán nótába csapunk, terchen énekelünk, én tercelek :

Valahol a Volga mentén . . .

Úgy szól, mint az orgona s az öreg Riza nélinek, aki vén özvegyasszony, szeret bennünket és «srég» felettünk lakik, biztosan könnybe-lábad tőle a szeme. A szalonna, bizony Isten, eszünkbe se jut, hanem mikor megúnjuk a nótát, lepofozzuk az ágyunkról a nyirkos terítőt s bebujunk a takaró alá. Öt perc múlva alszunk. Az ám ! Két csavargó az összekavart és csupa emberi különbségeket tévő Budapesten, pincénk koszos falai közt, úgy alsznak, mint a tej. Ojjé, mert tiszták vagyunk, igaz emberek és lelkünk úgy kifejez mindent, mint a megvésett márvány, a szívünkben béke van, hit és harmónia s az az öt emelet, ami fölöttünk hatalmas házat játszik, olyan vékony a trónoló Isten szemének, mint a hártyaüveg s úgy lát bennünket, mintha éppen a lábai előtt állanánk s fejünk a lába vánkosán pihenne. Színigaz. Ki tudja jobban nálunk? Megcsóválja kedvesen a fejét, odahívja halott apámat az égi karból :

— Nézd csak, öreg Sándor !

Aztán odaint egy kedves angyalt :

— Fiam — mondja neki mosolyogva, — ereggy le a földre, igazítsd meg annak a két bolond gyereknek a haját, mert szörnyen kócosak, simogasd meg a szívüket is és — vigyél nekik, fiam, két szelet szalonnát.

S mi, biztos, be is lakmározunk álmunkban alaposan, csak hát reggelre, a kutyafáját, elfeledkezünk róla. Hanem a szívünkön a simogatás, az megmarad.

Dallos Sándor.